

BILAGA 2

Motiverat yttrande från Sveriges riksdag

Riksdagen har prövat kommissionens förslag till förordning om inrättande av instrumentet för förstärkning av europeisk försvarsindustri genom gemensam upphandling (COM(2022) 349). Riksdagen anser att förordningsförslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Riksdagen är i grunden positiv till fördjupat samarbete inom EU i syfte att stärka försvarsförmågan i Europa. Mot bakgrund av Rysslands anfallskrig i Ukraina är sådant samarbete särskilt angeläget och riksdagen bejakar även kommissionens ambition att främja den europeiska försvarsindustriella och försvarstekniska basen. I likhet med vad som uttrycks i Versaillesförklaringen från den 10–11 mars 2022 vidhåller riksdagen behovet av att på unionsnivå öka försvarsutgifter, samverka kring utvecklande av försvarsförmågor samt främja synergier mellan forskning och innovation såväl på det civila området som på försvarsområdet. Med denna utgångspunkt ser riksdagen positivt på förordningsförslagets övergripande mål, dvs. att främja konkurrenskraft och effektivitet hos den europeiska försvarsindustriella och försvarstekniska basen för en mer resilient union.

Riksdagen noterar dock att förslaget saknar en konsekvensanalys som säkerställer att kommissionen inte ges större inflytande över försvarspolitiska beslut som tidigare fattats på nationell nivå, och att detta kan leda till att det avsedda målet inte uppnås. Riksdagen anser att den europeiska försvarsindustriella och försvarstekniska basen stärks genom konkurrens och konsolidering på marknadsmässiga grunder och villkor, något som inte återspeglas i förslaget. Den föreslagna förordningen ger istället kommissionen möjlighet att styra tilldelning av medel utifrån kriterier som ännu inte är tillräckligt transparenta och mätbara. Med detta följer ökad administration samt ökad överstatlig styrning och kontroll. Riksdagen menar att förslaget bör analyseras och balanseras ytterligare mot enskilda medlemsstaters förutsättningar att avgöra vilka åtgärder som är mest effektiva och ändamålsenliga. Försvarspolitik, krav på informationssäkerhet och försörjningstrygghet utgör grunden för om försvarsmateriel ska upphandlas nationellt eller unionsgemensamt. Riksdagen anser att förordningsförslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen, då dessa frågor i första hand är nationella kompetenser.

Vidare bedömer riksdagen att förslaget i sin nuvarande utformning inte säkerställer att proportionalitetsprincipen tillämpas. Kommissionen anför att förslaget syftar till att stärka unionens försvarsindustriella bas för att komma till rätta med industriella brister i förhållande till de mest akuta och kritiska behoven av försvarsprodukter. Riksdagen delar i allt väsentligt bilden av de utmaningar och brister som finns men anser att det i kommissionens förslag saknas en tillräckligt omfattande konsekvensanalys för att säkerställa att

åtgärden inte får effekter utöver det avsedda målet, exempelvis på områden som rör nationell försvarspolitik.